

[Jørgen Jørgensen (Leire).]

Hjælp, kunde man ikke, hvis der skulde være nogen Rimelighed i det, anvende ens overfor alle Forhold. Man havde faaet Øjet op for, at Trangstilfældene var af en saadan Art, at det vilde være en blodig Uret overfor mange at behandle alle disse Forhold ens.

I Regeringens Forslag til Fattiglov i 1891 var der saaledes en Bestemmelse om, at den Hjælp, de gamle, der var henvist til at søge Hjælp, modtog, ikke skulde have Fattighjælps Virkninger. Det blev den Gang fra Venstres Side skarpt imødegaaet, at man i selve Fattigloven skulde have den Bestemmelse. Man erkendte naturligvis det berettigede i at undtage de gamles Hjælp fra Fattighjælps Virkninger, men man var imod, at denne Bestemmelse i det hele stod i Fattigloven, man ønskede en særlig Lov derom. De, der husker, hvordan gamle Folk fra den Tid saa paa Fattighjælp, den Skræk, der fulgte med at være udsat for at skulle modtage Fattighjælp, forstaar, hvor berettiget det var, at man fra Venstres Side den Gang satte ind for, at Hjælp, der skulde ydes til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet, skulde ydes gennem en særlig Lov og ikke gennem en Bestemmelse i Fattigloven. Fattighjælps Virkninger bestod jo ikke alene i, at den paa-gældende mistede sin Valgret, men ogsaa i, at han kom under Fattigvæsenets Tilsyn og ogsaa i mange Tilfælde blev anbragt paa Fattiggaarden.

Det første Skridt i Retning af en særlig Lov blev taget af Berg og Hørup i 1890, idet de stillede Forslag om en Alderdoms-understøttelseslov, der byggede paa Principper, som endnu er gældende i dansk Lovgivning paa dette Omraade, Princippet om faste Takster for den Hjælp, der skulde ydes. Dette Forslag blev ikke gennemført, men et Aars Tid efter blev der af en anden Fløj i Rigsdagen indbragt et Forslag, der blev støttet af den daværende Regering og fik Tilslutning i Rigsdagen og blev gennemført som Loven om Alderdomsunderstøttelse i 1891. Bestemmelserne i denne Lov blev revideret flere Gange, idet der f. Eks. var Bestemmelser om, hvor lang Tid der skulde være gaaet, efter at man havde faaet Fattighjælp, før man kunde faa Alderdoms-understøttelse, Bestemmelser, som Venstre,

ogsaa da Loven blev gennemført, var imod. Hovedregelen i denne Lov var, at Alderdomsunderstøttelsen blev uddelt af Sogneraadene efter frit Skøn. Denne Regel gjaldt, indtil vi i 1922 fik Loven om Aldersrente.

Men foruden dette, at man dør i 90erne undtog den nævnte Hjælp fra at have Fattighjælps Virkning, havde man ogsaa Øje for, at der var andre Tilfælde af Hjælp, som man burde behandle paa samme Maade. Det gjaldt den Hjælp, der blev ydet gennem Løge og Jordemoder ifølge § 44 i Fattigloven 1891, hvor netop Virkningerne ogsaa bortfaldt. Det gjaldt yderligere Bestemmelsen i § 61, der gik ud paa, at den Hjælp, der blev ydet til sindssyge og aandssvage, heller ikke skulde have Fattighjælps Virkninger. Disse Bestemmelser i Fattiglovens § 61 og den senere i § 63 om fortsat Sygekassenhjælp har altid haft til Hensigt at undtage fra Fattighjælp de Tilfælde, hvor et Menneske uforskyldt kom i Nød, ud fra det rigtige Synspunkt, at vil man bidrage til at styrke og støtte Selvhjælpstrangen i et Folk, maa man gøre det ved at tage alle de Tilfælde frem, som kan bringe en Mand uforskyldt i Vanskeligheder, og give ham den Hjælp, der er nødvendig til at komme ud over disse Vanskeligheder, uden derved at stemple ham som en 2den Klasses Borger. Fra de daværende Oppositionspartiets Side, fra Venstres Side, fremhævedes meget stærkt det betydningsfulde, der laa i, at man dør appellerede til de bedste Følelser, de bedste Instinkter hos disse Mennesker, og der er ingen Tvivl om, at disse Bestemmelser har baaret Frugt og haft den Virkning, at mange, mange Mennesker, der ellers vilde være henvist til offentlig Hjælp, har sikret sig gennem Sygekasser, gennem Arbejdsløshedsforsikring og paa anden Maade, saa at de kunde hævde sig fremdeles som frie Borgere og derigennem spare det offentlige for betydelige Udgifter, samtidig med at de var med til at opdrage et Befolkningsslag, hvor Selvagtelsen sidder i Højsædet.

Foruden disse Undtagelsesbestemmelser i Fattigloven kom jo ganske kort Tid efter Sygekasseloven og senere igen en Lov af samme Art, Arbejdsløshedsforsikringsloven af 1907. De gik begge ud paa, at naar Folk, der ikke har økonomisk Bæreevne til at klare de Vanskeligheder, de mange Gange